

DEPARTAMENT DE SOCIALS			
CURS	CURS/NIVELL	ASSIGNATURA	PROFESSOR
2025-2026	2n ESO (A B C)	Geografia i Història	Sergio Giménez
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES			
1 Cercar, seleccionar, tractar i organitzar informació sobre temes rellevants del present i del passat, usant críticament fonts històriques i geogràfiques, per adquirir coneixements, elaborar i expressar continguts en diversos formats. 2 Indagar, argumentar i elaborar productes propis sobre problemes geogràfics, històrics i socials que resultin rellevants actualment, des del local al global, per desenvolupar un pensament crític, respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la pròpia identitat i a enriquir el patrimoni comú. 3 Conèixer els principals desafiaments als quals s'han enfrontat diferents societats al llarg del temps, identificant les causes i conseqüències dels canvis produïts i els problemes als quals s'enfronten en l'actualitat, mitjançant el desenvolupament de projectes de recerca i l'ús de fonts fiables, per realitzar propostes que contribueixin al desenvolupament sostenible. 5 Analitzar de manera crítica plantejaments històrics i geogràfics explicant la construcció dels sistemes democràtics i els principis constitucionals que regeixen la vida en comunitat, com també assumint els deures i drets propis del nostre marc de convivència, per promoure la participació ciutadana i la cohesió social. 6 Comprendre els processos geogràfics, històrics i culturals que han conformat la realitat multicultural en què vivim, coneixent i difonent la història i la cultura de les minories ètniques presents al nostre país i valorant l'aportació dels moviments en defensa de la igualtat i la inclusió, per tal de reduir els estereotips, evitar qualsevol tipus de discriminació i violència, i reconèixer la riquesa de la diversitat. 7 Identificar els fonaments que sostenen les diverses identitats pròpies i les dels altres, a través del coneixement i la valoració del patrimoni material i immaterial que compartim per conservar-lo i respectar els sentiments de pertinença, com també per afavorir processos que contribueixin a la cohesió o solidaritat territorial amb vista als valors de l'europisme i la Declaració Universal dels Drets Humans. 8 Prendre consciència del paper dels cicles demogràfics, el cicle vital, les formes de vida i les relacions intergeneracionals i de dependència en la societat actual i la seva evolució al llarg del temps, analitzant-les de manera crítica, per promoure alternatives saludables, sostenibles, enriquidores i respectuoses amb la dignitat humana i el compromís amb la societat i l'entorn.			

9 Conèixer i valorar la importància de la seguretat integral ciutadana en la cultura de convivència nacional i internacional, reconèixer la contribució de l'Estat, les seves institucions i altres entitats socials a la ciutadania global, a la pau, a la cooperació internacional i al desenvolupament, per promoure la consecució d'un món més segur, solidari, sostenible i just.

SABERS BÀSICS / CONTINGUTS

UP1	Roma no es va desfer en un dia • Crisi i final de l'Imperi Romà d'occident. Les invasions. Característiques dels pobles germànics. • Localització dels principals regnes germànics i els seus trets primordials. • Naixement de l'Imperi Bizantí. • Principals manifestacions de l'art bizantí. • Justinià i l'intent de renovar l'imperi romà. • Visigots, vàndals i bizantins a Espanya i les Balears.
UP2	Una nova forma d'entendre el món: l'Islam • La Península Aràbiga abans de Mahoma. • Mahoma i els preceptes principals de l'Islam. La formació de l'Islam. • Expansió de l'Islam. La seva presència a la Península Ibèrica i a les Balears. Conceptes d'Al-andalus i d'Illes Orientals. • La ciutat musulmana. Principals manifestacions de l'art andalusí. • La cultura i la ciència. La influència de les civilitzacions jueva i islàmica en la cultura europea.
UP3	Vassalls i senyors: un viatge al món feudal • L'imperi Carolingi i la seva disgregació. El Tractat de Verdum. • El feudalisme com a sistema econòmic i polític. El paper de l'Església. Serf i esclaus.
UP4	La vida a la Baixa Edat Mitjana • Creixement agrari i urbà en els segles XII i XIII. • La societat estamental. Les ciutats medievals de l'edat mitjana plena (segle XII). Municipis i gremis. • El renaixement del comerç i principals nuclis mercantils i els seus fluxos principals (Hansa, Flandes, Gènova, València, Barcelona, Mallorca). • L'enfortiment de les monarquies. Les corts medievals. • L'expansió cristiana i la conquesta catalana de les Balears. El Regne de Mallorca. • Les croades i la Guerra dels Cent Anys. • La crisi baixmedieval. La Pesta Negra i el seu impacte.

	• La persecució dels jueus. • Trets fonamentals de l'art romànic i gòtic.
UP5	Les monarquies i l'escenari europeu de l'Edat Moderna • Concepte de monarquia autoritària: formal respecte a les corts, als furs i lleis per part de la Corona i ampliació de fet del seu poder. • Els Reis Catòlics. • Identificació d'exemples de monarquia autoritària: Enric VIII, Carles I a Castella. • Comunitats a Castella i Germanies a València i Balears. • Concepte d'absolutisme. Identificació de l'exemple de Lluís XIV. • Religió i política a l'època de Carles I. Els terços. • Europa i la mediterrània a l'època de Felip II. • Un gran conflicte europeu: la Guerra dels Trenta anys i les seves conseqüències. De l'hegemonia hispànica a la francesa. • Trets fonamentals de l'art Barroc. Velázquez.
UP6	Canvis i descobriments • Concepte d'humanisme i renaixement. • L'art a l'època del Renaixement: Miquel Àngel, Da Vinci, Rafael. • Luter i la Reforma. Principis fonamentals de la reforma. • Importància de la reforma a Alemanya i implicacions político-socials: prínceps alemanys i intents de reforçar la figura de l'Emperador. • Reacció de l'Església Catòlica. La contrareforma. • Causes dels grans descobriments geogràfics. Noves rutes comercials. Talassocràcies. • L'expansió portuguesa. • Les cultures precolombines a Amèrica. Localització i trets principals de maies, asteques i inques. • La creació de l'Imperi Hispànic. La conquesta d'Amèrica. • Tractat de Tordesillas. • Impacte dels Descobriments d'Amèrica a Europa i d'Europa sobre Amèrica. Societat i economia colonial.
UP7	El segle XVIII. la Il·lustració i el Despotisme Il·lustrat • El concepte d'Il·lustració i trets fonamentals. • Racionalisme i empirisme. • Autors més transcendents de la Il·lustració.

	● Concepte de Despotisme Il·lustrat i mesures concretes que es desenvoluparen. ● El cas espanyol. ● L'absolutisme a partir de Felip V. ● Carles III i les reformes: comerç amb Amèrica, integració de mercat...
UP8	De la murada al gratacel: el procés d'urbanització ● Ciutats i món rural. Sostenibilitat. Les macrociutats als països desenvolupats i la despoblació rural a alguns països desenvolupats. El cas de l'Espanya buida. ● La ciutat i el procés d'urbanització. Els plànols urbans. La xarxa urbana espanyola i balear. La pressió demogràfica a les Illes Balears.
SABERS BÀSICS TRANSVERSALS	● Utilització de recursos digitals i interpretació i elaboració de mapes, esquemes, imatges i representacions gràfiques. Tecnologies de la Informació Geogràfica (*TIG). Cartografia digital i atles. ● Maneig i utilització de dispositius, aplicacions informàtiques, plataformes digitals i ús segur de les xarxes de comunicació. ● Cerca, tractament de la informació i elaboració de coneixement. ● Ús dels procediments, termes i conceptes característics de la geografia, la història i l'art. ● Mètodes bàsics de recerca per a la construcció del coneixement de la geografia i la història. Metodologies del pensament geogràfic i del pensament històric. ● Temps històric: construcció i interpretació de línies de temps a través de la linealitat, cronologia, simultaneïtat, durada i distinció de períodes. ● L'evolució dels sistemes econòmics i els models d'organització social a l'edat mitjana i moderna. ● Les persones invisibilitzades de la història: dones, esclaus i estrangers. Marginació, segregació, control i submissió en la història de la humanitat. Personatges femenins en la història. La resistència a l'opressió. ● Dignitat humana i drets universals. Convenció sobre els Drets del Nen. ● Alteritat: respecte i acceptació de l'altre. Comportaments no discriminatoris i contraris a qualsevol actitud segregadora. ● Convivència cívica i cultura democràtica. Incorporació i implicació en la societat civil. Participació en projectes comunitaris. ● Igualtat de gènere. Manifestacions i conductes no sexistes. ● Interès davant els reptes i problemes d'actualitat en l'entorn local i global. ● Les xarxes socials. Seguretat i prevenció davant els riscos i perills de l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació. ● Consciència ambiental. Respecte, protecció i cura dels éssers vius i del planeta. ● Conservació i defensa del patrimoni històric, artístic i cultural.

	• Solidaritat, empatia i accions de suport a col·lectius en situacions de pobresa, vulnerabilitat i exclusió social. • Identificació i gestió de les emocions i la seva repercussió en comportaments individuals i col·lectius. • Cicles vitals, ús del temps lliure i hàbits de consum. Diferències i canvis en les formes de vida en les societats actuals i en les del passat. • La contribució de l'Estat i les seves institucions a la pau, a la seguretat integra ciutadana i a la convivència social. • Seguretat viària i mobilitat segura, saludable i sostenible.
INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	
Es fan servir instruments d'avaluació variats, flexibles i accessibles, i s'incorporen estratègies que permetin involucrar els alumnes en el propi procés d'aprenentatge i ser conscients dels seus guanys: l'autoavaluació, la coavaluació i l'heteroavaluació. TÈCNIQUES DE TREBALL: ▪ OBSERVACIÓ DIRECTA: notes de camp, escales d'estimació... ▪ OBSERVACIÓ INDIRECTA: anàlisi de treballs o exposicions, relats d'experiències, diaris personals... ▪ ENQUESTES: inventaris, qüestionaris, tècniques sociomètriques... ▪ TÈCNIQUES D'INTERCANVI ORAL: entrevistes estructurades o semiestructurades, exposicions, debats, assemblees... ▪ TÈCNIQUES CONVENCIONALS: exàmens orals o escrits... ▪ TÈCNIQUES ALTERNATIVES: portafolis...	
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES O EXTRAESCOLARS	
UP3	Ruta del pariatge per Andratx, per descobrir el patrimoni cultural del nostre poble. Inclou una visita guiada a l'església de Santa Maria. Data prevista: dimecres, 10 i 17 de desembre de 2025
UP4	Palma Educa: visita guiada per Palma titulada De Madina Mayurqa a Ciutat de Mallorca . Dates previstes: dimarts i dimecres, 24 i 25 de març de 2026

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Vegeu els *Criteris d'avaluació i qualificació* de l'assignatura, inclosa en la Concreció Curricular i publicada a la pàgina web del centre.

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Partint de la idea que no hi ha un únic tipus d'alumne, sinó una gran diversitat de formes d'aprendre, a l'IES Baltasar Porcel proposam dissenyar les situacions d'aprenentatge i les unitats de programació pensant en aquesta diversitat, en lloc d'adaptar-les després per a casos concrets. Ens basam, doncs, en el Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA), que és un enfocament educatiu que té com a objectiu garantir que tots els alumnes puguin aprendre de manera efectiva, independentment de les seves diferències, capacitats o necessitats.

ELEMENTS TRANSVERSALS

Des de la matèria de Geografia i Història treballarem valors com la convivència, la tolerància, el respecte per les persones i el medi ambient, la cultura i la diversitat.

Per a això, contribuirem a programar activitats per fomentar aquests valors coincidint amb celebracions internacionals que hi tenen a veure:

- 8MARÇ: Dia Internacional de la Dona
- 21MAIG: Dia Internacional de la Diversitat Cultural i Religiosa

- 5JUNY: Dia Internacional del Medi Ambient